

Inleiding

Het jaarverslag begint met een deel over de vereniging als geheel. Daarna volgen de verslagen van de werkgroepen. De onderwerpen van de werkgroep Landschap en Milieu zijn in het eerste deel opgenomen, in de paragrafen "samenwerking en overlegvormen" en "beleid in uitvoering".

Jaarvergadering

De jaarvergadering vond plaats op 23 maart 2016. Het verslag vindt u elders in deze Meander.

Ledenbestand

Op 31 december 2016 telde de vereniging 288 leden (dit was 285 in 2015).

Bestuur

Het bestuur heeft in de reguliere bestuursvergaderingen en via vele tussentijdse interne contactmomenten het dagelijkse reilen en zeilen van de vereniging verzorgd. Daarbij werd ook veel gecommuniceerd met externe partijen. Het bestuur heeft het activiteitenprogramma samengesteld en uitgevoerd. Ondertussen is ook de administratie op orde gehouden. Samen met werkgroepleden heeft het bestuur ingespeeld op diverse actuele zaken. Deze zijn beschreven in de paragraaf "beleid in uitvoering".

Financiën

Er is onderzocht wat de mogelijkheden zijn om de contributie voortaan via incasso's te innen. De administratieve rompslomp bleek hier nauwelijks door te verminderen. Ook is de verwachting dat de incassomethode minder extra giften op zal leveren. Daarom heeft het bestuur gekozen om nog geen incasso in te voeren maar de huidige methode uit te breiden met een extra mailronde voor de contributie-inning.

Vorbereiding jubileum

Onze vereniging bestaat op 19 september 50 jaar. Na een oproep in de jaarvergadering is een werkgroep ontstaan met de opdracht het jubileum vorm te geven. Na een voorzichtig begin is de werkgroep aan het eind van het verslagjaar op stoom gekomen. Er wordt o.a. gewerkt aan de publicatie van een jubileumboek.

Samenwerking en overlegvormen

Samenwerking Kinderboerderij, Bijenvereniging en OKPV.

Deze samenwerking is in 2015 gestart en heeft verder vorm gekregen rond de toekomstige locatie van de Kinderboerderij. De vereniging zal gebruik gaan maken van de Kinderboerderij in Het Laar voor de reguliere thema-avonden en als startpunt voor een deel van de excursies. Verder zal de vereniging bij de Kinderboerderij een vliedertuin aanleggen en onderhouden. Omdat de bouw van de Kinderboerderij is vertraagd zal de aanleg van de vliedertuin plaats vinden in 2017.

De vereniging zal ook een bijdrage leveren aan de opening in januari 2017.

Groen Platform Vecht/Bevaarbaarheid Vecht

Als lid van dit Platform hebben we vooral dit jaar input geleverd over het thema bevaarbaarheid Vecht. Dit betreft het traject stroomopwaarts van Ommen, inclusief het Natura 2000 Vechtgebied, tot aan de Duitse grens. Als uitgangspunt voor de inrichting tot halfnatuurlijke laaglandrivier is in dit traject al eerder door de overheden gekozen voor een ondiepe (ca. 50 cm) meanderende rivier waarin rivierprocessen als erosie en sedimentatie vrij spel krijgen. Dit biedt mogelijkheden voor zopen en kano's. Via dit Platform adviseren wij Natuur en Milieu Overijssel, die zowel vertegenwoordigd is in de projectgroep als in het bestuurlijke overleg Ruimte voor de Vecht. De besluitvorming over de bevaarbaarheid van de Vecht met grote recreatievaartuigen vindt plaats in 2017.

Via dit Platform leveren we ook input in de projectgroep Hardenberg-Junne. In dit project wordt een concrete inrichting van de halfnatuurlijke Vecht nader verkend en uitgewerkt.

Drinkwaterbedrijf Vitens

Diverse overleggen over de effecten van bestrijdingsmiddelen in de lelieteelt in de drinkwaterwingebieden in de gemeente Ommen

Nederlands-Duitse samenwerking

Namens het Groen Platform Vecht heeft onze vereniging, samen met enkele vertegenwoordigers uit de groene groepen van De Koppel uit Hardenberg, overleg gevoerd met Duitse collega's over de mogelijkheden om de visie Rust en Drukte in het Vechtgebied ook in Duitsland geïmplementeerd te krijgen. Een excursie in het Duitse deel van de Vecht, waarbij ook vertegenwoordigers van verschillende Duitse overheden aanwezig waren, bood goede vooruitzichten

Natuur en Milieu Overijssel

Er is een goede samenwerking met NMO vooral in het Burgerinitiatief Ommermars. Voor onze ondersteunende activiteiten voor de werkgroep Ommermars hebben we van NMO een financiële bijdrage ontvangen. Hiervan hebben we dankbaar gebruik gemaakt. Zie verder onder Ommermars.

We hebben ook diverse overleggen gevoerd over actuele natuur- en milieuzaken. Via NMO leveren we ook onze inbreng in de projecten van het masterplan Ruimte voor de Vecht.

Staatsbosbeheer

Diverse overleggen over actuele natuur- en beheerszaken.

Natuurmonumenten

Diverse overleggen en adviezen over beheerszaken van hun natuurgebieden.

Bestuurlijk overleg Gemeente Ommen

Er heeft periodiek overleg plaatsgevonden over beleid en bestuurlijke relevante zaken op het gebied van natuur, milieu en ruimtelijke ordening. Voorbeelden van dit jaar besproken onderwerpen zijn beheer landgoed Het Laar, bermonderhoud, lelieteelt en recreatietoervaartsluis Junne.

Beleid in uitvoering

Vanuit een proactieve houding hebben wij onze ideeën en wensen ingebracht in plannen en projecten van de overheden. In het verslagjaar ging het om de hierna volgende onderwerpen.

Masterplan Ruimte voor de Vecht

We leveren periodiek onze inbreng via het Groen Platform Vecht aan Natuur en Milieu Overijssel, die zowel ambtelijk als bestuurlijk vertegenwoordigd is in dit masterplan.

Ontwerpbeheerplan Natura2000

Evenals in 2015 zijn wij nog steeds in afwachting op een reactie van de Provincie Overijssel over onze zienswijze Natura 2000 ontwerp-beheerplan Natura 2000 Vecht- en Beneden Reggegebied. Het is ons onbekend waarop de besluitvorming door Gedeputeerde Staten vastzit.

De Stekkenkamp en zorgcomplex Lemmers Erve

In het kader van de bezwaren van de vereniging tegen de plannen om 50 zorgwoningen te bouwen in het beschermd natuurmonument De Stekkenkamp zijn in 2015 procedures bij de Raad van State gestart. Er is beroep aangetekend bij de Raad van State tegen de bestemmings-

planprocedure van de gemeente Ommen en tegen de Natuurbeschermingswetvergunning van de provincie Overijssel.

Daarmee is gehandeld in de lijn van de doelstellingen van de vereniging. Van diverse kanten, onder andere van leden, is positief gereageerd op deze acties.

Daarnaast liep er nog een procedure Wet openbaarheid van bestuur bij provincie Overijssel. Deze procedure hebben we gestart omdat we meer informatie nodig hadden voor de onderbouwing van de andere procedures.

De Raad van State heeft op 14 november 2016 onze bezwaren tegen de bestemmingsplanprocedure van gemeente Ommen ongegrond verklaard. De Raad van State ziet in de bouw geen zodanige ernstige aantasting van de natuurwaarden dat de bouw van deze zorgwoningen op de Stekkenkamp niet acceptabel is. Al onze bezwaren zijn ongegrond verklaard. Ook voor de door ons aangedragen alternatieve locaties, waaronder de vele braakliggende gemeentegronden, waar geen natuurwaarden aanwezig zijn en die gelegen zijn in en grenzend aan de bebouwde kom Ommen bij bestaande (zorg)voorzieningen, was de Raad van State niet gevoelig.

Als “troostprijs” voor ons moet de raad van de gemeente Ommen het door ons betaalde griffierecht van € 334,00 vergoeden.

De procedure bij de Raad van State tegen de door de provincie verleende Natuurbeschermingswetvergunning loopt nog.

Het is geen beleid van de vereniging om via dit soort procedures ons gelijk te halen. Het beleid is juist om zoveel mogelijk, en in een zo vroeg mogelijk stadium, samen te werken met partners. Daarbij accepteren we dat het een kwestie is van geven en nemen. Alleen in gevallen waarbij duidelijk een grens wordt overschreden zien we ons genoodzaakt om dit soort procedures te starten.

Nieuw fietspad Varsen

De tracékeuze van een fietspad te Varsen had onze volle aandacht. Het door de gebiedspartners Gemeente, Waterschap, Staatsbosbeheer en Plaatselijk Belang Varsen voorgestelde indicatieve tracé ligt in een zeer kwetsbaar natuurgebied. Vooral voor de hier voorkomende verstoring gevoelige en beschermde soorten Otter en Das is dit tracé funest. Als een van de weinig voorkomende geschikte echte rustgebieden in het gehele Vechtdal, heeft de locatie Varsen grote potentie als voortplantingsgebied voor de Otter. Dit natuurgebied is ook belangrijk voor weidevogels en in het trekseizoen komen hier grote aantallen water- en oevervogels voor. Om deze natuurwaarden te beschermen hebben wij, gesteund door otterdeskundigen, aan de gebiedspartners alternatieve tracé 's aangereikt

die de natuur minder schade doen en die voldoen aan de door de gebiedspartners gestelde randvoorwaarden. Wij vinden dat de Otter, die sinds 2014 weer terug is in het Vechtdal, een kans moet krijgen.

Medio februari 2017 beslist de gemeenteraad van Ommen voor welk tracé gekozen wordt.

Gebiedscollectief Midden Overijssel/Agrarisch Natuurbeheer

Wij zijn via het Groen Platform Vecht actief betrokken bij het agrarisch natuurbeheer dat door het Gebiedscollectief Midden Overijssel wordt ingevuld. Daarbij zijn we binnen de door de overheid gestelde randvoorwaarden bezig om via het stelsel Agrarisch natuurbeheer de biodiversiteit in het landelijk gebied te verhogen. Diersoorten die daarbij prioriteit krijgen zijn weidevogels (Grutto, Wulp en Tureluur) en amfibieën (Kamsalamander, Boomkikker en Knoflookpad). Overige doelsoorten zijn Steenuil, Geelgors, Patrijs en Das. Uitgangspunt voor het Gebiedscollectief vormden de door ons in 2015 aangereikte kansrijke gebieden voor deze soorten.

Ommermars

Onze vereniging is, samen met Natuur en Milieu Overijssel, begonnen als initiatiefnemer van het burgerparticipatieproject Ommermars. Doel van dit project is het ontwikkelen van de Ommermars als gebied voor natuur met recreatie. De eerste fase is als scholenproject begonnen in 2015. In 2016 is dit overgegaan naar een burgertraject en is de rol van de vereniging langzaam veranderd van aanjager naar een meer adviserende rol. De vereniging is nu vertegenwoordigd in de werkgroep Ommermars die de door schoolkinderen en burgers gemaakte plannen nader uitwerkt. Steeds meer partijen sluiten aan bij deze werkgroep.

Samen met Natuur en Milieu Overijssel is op 19 februari een informatieavond gehouden waarin kinderen van basisscholen als "adviseurs van Ommermars" optraden en waarin volwassenen creatief aan de slag gingen met hun ideeën voor inrichting van de Ommermars. Kunstenaar en landschapsarchitect Jeroen van Westen inventariseerde alle ideeën en maakte er een compilatieschets van. Deze schets heeft voor de werkgroep de basis gevormd voor de concretisering van de schets in een inrichtingsplan.

Kort voor de zomervakantie, hebben voorzitter Hein Kuijper en Jaap van Dort, lid van de werkgroep Ommermars, de deelnemende scholen bezocht om ze bij te praten over de vorderingen met de plannen. Het enthousiasme van de leerlingen én van de leerkrachten was groot. Veel van hun ideeën zijn in het uiteindelijke plan overgenomen.

Op 23 november is een inloopavond voor de Ommer bevolking gehouden, met een goede opkomst en positieve sfeer en waaruit veel draagvlak voor de inrichtingsschets bleek. Voor het in beeld brengen van inrichtings-, beheer- en verwervingskosten is een subsidie aangevraagd bij de provincie, en inmiddels verkregen.

Verkeersvisie Ommen

Onze vereniging heeft deelgenomen aan de consultatiegroep Verkeersvisie Ommen 2030. In dat kader is aan de gemeente gevraagd om bij een mogelijk toekomstige verbinding van de Slagenweg met de N36, faunavorzieningen aan te leggen om schade aan de natuur te beperken.

Waterschap Vechtstromen: plannen Oude Vechtarm Ommen

De vereniging denkt mee met het waterschap over mogelijke ontwikkelingen van de Vechtarm Zeesse. Van baggeren tot aantakken aan de Vecht. De voor- en nadelen en alternatieven worden besproken inclusief gevolgen voor "rust en drukte" vanwege bevaring. De vereniging heeft nadere informatie gevraagd over peilen en waterkwaliteit om daar het definitief advies op te baseren.

Natuurbegraafplaats Hoogenraven

Het bestuur heeft een overleg gehad met de initiatiefnemers voor een natuurbegraafplaats. Het verenigingsstandpunt is dat we op voorhand niet tegen de plannen voor een natuurbegraafplaats zijn mits de natuurwaarden niet in het geding komen. Als men er behoefte aan heeft zijn we bereid om mee te denken over een natuurlijke inrichting van het gebied.

Begrazingsplannen voormalig motorcrossterrein

De vereniging heeft afstemming gezocht met de gemeente Ommen over hun plannen om het voormalige crossterrein te laten begrazen. In overleg met de gemeente, Staatsbosbeheer en onze vereniging worden de mogelijkheden onderzocht om het beheer van het voormalige crossterrein te betrekken bij het begrazingsgebied Junner Koeland.

Overige activiteiten van het bestuur

Deelname:

14 januari	Uitreiking Groene Twinkeling, Groot Rande te Diepenveen
19 februari	Burgeravond project Ommerars/Door en voor Ommenaren
15 april	Zitting Raad van State Plan bestemmingsplan Lemmers Erve /De Stekkenkamp te Ommen
28 april	Inloopavond project Aanleg Recreatiesluis Junne
13 mei	Groene Tafel (natuurbeleid Provincie), Mooirivier te Dalfsen
25 mei	Biodiversiteit van het agrarisch natuurbeheer te Nieuw Rande, Landbouwuniversiteit Wageningen
10 juni	Veldsymposium Natuur en Milieu Overijssel te Beerze
30 juni	Excursie Welzijn Ouderen te Beerze – Hein Kuijper
31 oktober	Groene Tafel, programma Natuur en Samenleving / Provinciehuis Zwolle
14 november	Zitting Raad van State, Natuurbeschermingswet De Stekkenkamp te Ommen
23 november	Inloopavond Inrichtingschets burgerinitiatief Ommermars

Communicatie en PR

Om de website actueel en in beweging te houden is een roulatieschema ingevoerd voor het aanleveren van nieuwe artikelen door de werkgroepen.

Er is ook een start gemaakt met communiceren via Facebook. De Facebookpagina is zelfstandig vindbaar maar is ook geïntegreerd in de website.

Thema-avonden en excursies

Het activiteitenprogramma bestond uit de volgende thema-avonden en excursies:

6 februari	Speuren naar sporen - Arend Spijker (start Achteresweg Ommen)
19 februari	Bijeenkomst Ommenaren denken mee over Ommermars; (in De Kern)
23 maart	Lezing Overijsselse Vecht - Johan Poffers (in De Tuinfluiter)
15 april	Thema-avond over bijen - Gert-Jan Spijker (in De Kern)
5 mei	Vroege vogel dauwtrapexcursie - Evert Ruiter
13 oktober	Informatieavond nieuwe Wet natuurbescherming - Daniel Tuitert (in De Kern)
15 oktober	Paddenstoelenexcursie - Bernhard de Vries (Het Laar)
29 oktober	Nacht van de Nacht 2016 (Eerder Achterbroek) - in samenwerking met IVN Den Ham/Vroomshoop en Natuurmonumenten
11 november	Informatieavond agrarisch natuurbeheer - Gerrit Meutstege (in De Kern)

Natuurcursus locatie: De Tuinfluiter en Grafisch Proeflokaal.

Voor de natuurcursus was ook dit jaar weer veel belangstelling. Na een aantal jaren basiscursus, werd nu iets dieper op de natuur in het Vechtdal ingegaan en is het een verdiepingscursus geworden. Deze nieuwe cursus bestond uit de volgende onderdelen:

7 maart	onderdeel flora - Henk Ruiter
14 maart	onderdeel insecten - Alfred van der Burgh
21 maart	onderdeel avifauna - Leo Oudejans
4 april	zoogdieren - Arend Spijker
21 mei	veldexcursie Junner Koeland

Deze nieuwe invulling van de cursus is goed ontvangen door de deelnemers.

Meer activiteiten van de vereniging zijn vermeld in de hierna volgende werkgroepverslagen.

JAARVERSLAG WERKGROEP LANDSCHAP EN MILIEU 2016

Voor de activiteiten van deze werkgroep wordt verwezen naar de paragrafen "samenwerking en overlegvormen" en "beleid in uitvoering" in het algemene deel van het jaarverslag.

Bijeenkomsten

In 2016 zijn er zes bijeenkomsten geweest, waarop onze activiteiten en plannen besproken zijn. In het begin vergaderden we in het clubhuis van de Tuinfluiter. Halverwege het jaar moesten we dit verlaten en was de Scouting zo vriendelijk ons vergaderruimte beschikbaar te stellen.

In 2017 zullen we gebruik maken van de nieuwe ruimte in de kinderboerderij op Het Laar.

Watervogeltelling

Er zijn weer zes tellingen geweest. De resultaten waren ongeveer gelijk aan die van 2015. Omdat Jan Uilhoorn gestopt is met tellen is zijn route overgenomen door Henk-Jan Bezemer en Wim Tijink.

Nestkastjes

De situatie voldoet nog steeds niet aan onze wensen. Enkele routes worden niet meer gedaan, o.a omdat de scholen die deze routes onderhielden en telden er geen tijd meer voor hebben en er controleurs zijn die het fysiek te zwaar vinden worden. Voor 2017 gaan we de werkwijze geheel herzien en de manier van werken voor iedereen weer gelijk maken. Ook de vacante routes zullen we weer proberen te bemensen.

Raven

Op landgoed Junne zijn 2 jongen groot geworden. In Vilsteren zijn 3 jongen geringd en in Haarle zijn eveneens 3 jongen geringd.

Ooievaars

Voor de ooievaars is ons werkgebied Ommen en omliggende dorpen. We hadden hier totaal met 14 broedsels te doen. Gezamenlijk zijn er 38 jonge ooievaars groot geworden en van een ring van het Vogeltrekstation voorzien. Dit is dus gemiddeld 2,7 jong per nest. Verder zijn er 7 dode jongen op de nesten aangetroffen en 3 niet uitgekomen eieren. Een 15^e nest met jongen hebben we niet kunnen ringen vanwege een mankement aan de nestpaal.

Er zijn weer diverse terugmeldingen ontvangen o.a. uit Duitsland, Frankrijk en Spanje.

Uilen

De **bosuil** is niet zo succesvol geweest. We hebben slechts 5 broedsels kunnen vaststellen. Van deze broedsels zijn er 2 mislukt, één met 6 eieren door verstoring door recreatie, bij het andere broedsel waren de 4 jongen verdwenen toen ze nog lang niet in staat waren de kast zelfstandig

te verlaten. Omdat er geen predatiesporen waren te vinden vermoeden we dat de jongen uit de kast zijn gehaald. Bij de **kerkuil** waren 28 kasten bezet. In deze kasten zijn 120 jongen groot geworden en geringd, tevens was er een nest achter het dakbeschot waar 6 jongen groot werden. In totaal dus 126 jongen uit 28 broedsels. Gemiddeld 4,3 jong per broedsel. De **steenuil** had 19 broedsels met 66 jongen, gemiddeld 3,5 jong per nest.

Roofvogels

In ons werkgebied hebben wij de volgende succesvolle broedsels gehad: **buizerd** 4 broedsels met totaal 9 jongen; **havik** 2 broedsels met 6 jongen totaal; **torenvalk** 10 broedsels met totaal 42 jongen; **wespendief** 1 broedsel met 2 jongen. Alle jongen zijn geringd

Nachtzwaluwen

Op de Lemeler- en Archemerberg hebben we weer de nachtzwaluwen geïnventariseerd door middel van avondtellingen op geluiden en visuele waarnemingen. Door tweemaal te tellen hebben we 24 territoria kunnen vaststellen.

Gierzwaluwen

Aan gierzwaluwen werden ± 45 locaties geteld in de kern van Ommen. Er zullen er ongetwijfeld meer zijn.

Huiszwaluwen

Van deze zwaluw zijn 48 nesten geteld.

Oeverzwaluwen

Helaas hebben de oeverzwaluwen het dit jaar laten afweten. De zwaluwwand bij Hankate bleef onbezet, wel waren er kleine aantallen broedende Oeverzwaluwen in de natuurlijke oevers van de Regge in de omgeving van Hankate en de Vecht.

Op het Rotbrink zat een kleine kolonie van 9 nesten. De tijdelijke zandopslag waarin zij zaten is nu afgegraven.

Klapekstertelling

De heidegebieden en de koelanden zijn geteld. In februari leverde dat 5 klapeksters op en in december 4 klapeksters.

Grote zilverreiger

Voor de slaapplaatstelling werd geteld op de slaapplaats Velderberg en bij Laarbrug.

In februari 31, in oktober 6 en in december 16 grote zilverreigers.

Stadsvogelproject

Er worden alleen nog een paar nestkasten langs de Sogenbosstraat gecontroleerd. De overige kasten worden niet meer gecontroleerd. De scholen hebben er geen tijd meer voor. In samenwerking met de vogelwerkgroep zal de projectontwikkelaar Artica proberen zoveel mogelijk vogelvides en / of nestkasten of nestpannen te plaatsen aan de te bouwen huizen langs de Vecht, op het 11 Aprilplein en het oude Aldicomplex.

Kijkhut Junnerkoeland

Aan de hut zijn de nodige herstelwerkzaamheden verricht en is de houtopslag voor de hut flink teruggezaagd, waardoor er weer een beter zicht vanuit de hut is ontstaan.

Natuurmonumenten / Landschap Overijssel

Voor beide organisaties zijn weer werkzaamheden verricht o.a. inventarisatie Archemermaten en onderhoud ooievaarsnesten. Ook op landgoed Eerde zijn tellingen verricht. Er is door middel van een stand weer deelgenomen aan de lammetjesdag.

Landelijke en provinciale bijeenkomsten

Diverse bijeenkomsten zijn weer door verschillende leden van de vogelwerkgroep bezocht, zoals de roofvogeldag in Meppel, provinciaal kerkuil overleg en steenuil overleg, SOVON dag in Ede. Door een aantal leden zijn ook cursussen gevolgd. Jan Vrijlink heeft hierdoor een ringvergunning voor roofvogels en uilen verkregen voor de gemeente Den Ham.

Provinciale vogelaarsdag 2016

Deze dag is dit jaar door onze vogelwerkgroep georganiseerd op camping De Kleine wolf in het gebouw De wolfskuil. Dit is een dag speciaal voor de vogelaars van de vogelwerkgroepen in onze provincie. We kunnen terugzien op een zeer geslaagde dag met een maximum aantal deelnemers van 120 personen.

Helaas hebben we ook mensen moeten teleurstellen omdat de aanmelding overtekend was of omdat ze geen lid van een vogelwerkgroep waren. Tijdens deze dag hebben wij een inzameling gehouden voor de actie **Kijkers voor Kijkers** van Vogelbescherming. De resultaten waren 7 kijkers, 1 telescoop en een geldbedrag van € 195,00. Al met al een zeer geslaagde dag.

Gedurende de afgelopen jaren zijn er 2 vaste activiteiten van de Plantenwerkgroep die gedurende het jaar uitgevoerd worden. Deze activiteiten vinden plaats in het Varsenerveld. De eerste activiteit is "het maaien en hooien" en de tweede de werkzaamheden op de 1^e zaterdag van november, de Landelijke Natuurwerkdag.

Op donderdag 22 september werd er een dagdeel in samenwerking met Staatsbosbeheer een groot deel van ons werkgebied machinaal gemaaid en op rillen gelegd. Tevens wordt ook onze "eigen" maaimachine, die we samen met Landschap Overijssel hebben, gebruikt. De erg natte delen worden met een zeis gemaaid.

De zaterdag erop was het schitterend weer. De partytent die ons tijdens de pauzes moet beschermen tegen wind en een heel enkele keer tegen een beetje regen hoefde niet opgezet te worden.

25 Mensen hadden zich aangemeld. In leeftijd variërend van 85 tot 16 jaar.

De werkzaamheden bestaan die ochtend uit het bij elkaar harken van het maaisel. Met kruiwagens wordt het daarna afgevoerd en op hopen gelegd. Door het maaisel af te voeren verschaalt de grond. Daardoor ontstaan mogelijkheden voor een veelheid aan planten die bij een groter voedselaanbod verdrongen zouden worden door de sterke jongens zoals pijpenstrootje, pitrus, berken en wilgen. Dit uitgekende beheer zorgt ervoor dat hier een uniek stukje natuur zich herstelt heeft en in stand gehouden wordt. Een stukje natuur dat in Nederland buiten de natuurreservaten niet meer voorkomt.

Al met al wordt er zo in korte tijd veel werk verzet.

Op de 1^e zaterdag in november vindt jaarlijks de Landelijke Natuurwerkdag plaats. Dat is een initiatief van de Provinciale Landschappen. Dit jaar op 5 november.

De ontvangst, met koffie en koek, bij Thea Dijkema en Louis van Vilsteren aan de Witharenweg in Witharen was evenals de vorige Landelijke Natuurwerkdagen door hen weer goed geregeld.

Het gereedschap krijgen we op deze dag van Landschap Overijssel. Welk gereedschap dit is, is afhankelijk van de werkzaamheden die er uitgevoerd gaan worden en van het aantal mensen die er aan deelnemen. Dit keer ging het voornamelijk om het verwijderen van opslag. Zou je dit niet doen dan krijgt dit prachtige stukje Ommen met z'n heide, waterpartijen en met z'n bijzondere planten in no time het aanzien van een jong bos met berken, dennen en lariks. En dat is niet wat ons voor ogen stond toen we 20 jaar geleden onze werkzaamheden begonnen in dit bijzondere gebied.

We hebben boomopslag verwijderd. Hoewel het aanvankelijk wat mistig was brak in de loop van de morgen de zon door zodat we rond het middaguur heerlijk zonder jas, tevreden huiswaarts keerden.

Dit jaar moest onze steun en toeverlaat Wimke Schipper helaas verstek laten gaan. Een bacterie-infectie had haar in het ziekenhuis doen belanden. We hebben haar als werkgroep een kaartje gestuurd en later nog een bezoekje gebracht. Gelukkig is alles goed gekomen en inmiddels loopt ze weer kwiek rond.

Even pauzeren + poseren

Rode lijstsoorten Varsenerveld 2016

(vetgedrukt = Europese Habitatrichtlijn) (*cursief* 2016 niet aangetroffen)

Moeraswolfsklauw

Bruine snavelbies
Witte snavelbies
Veenbies
Stijve ogentroost
Hondsviooltje

Valkruid

Heidekartelblad
Moeraskartelblad
Welriekende nachtorchis
Liggende vleugeltjesbloem
Sierlijke vetmuur
Blauwe knoop
Klokjesgentiaan
Vlottende bies
Witte waterranonkel
WATERAARDBEI
Moerassmele
Addertong
Echte guldenroede
Bleekgele droogbloem
Ronde zonnedaauw
Kleine zonnedaauw
Stijve moerasweegbree
Lavendelheide
Kleine veenbes
Kleine valeriaan
Vetblad

Kussentjesveenmos

Klein warkruid
Dwergvlas
Canadees hertshooi
Moerashertshooi
Pilvaren
Gevlekte orchis
Beventjes
Grondster
Beenbreek
Stekelbrem

Lycopodiella inundata

Rhynchospora fusca
Rhynchospora alba
Trichophorum cespitosum
Eurasia stricta
Viola canina

Arnica montana

Pedicularis sylvatica
Pedicularis palustris
Platanthera bifolia
Polygala serpyllifolia
Sagina nodosa
Succisa pratensis
Gentiana pneumonanthe
Eleogiton Fluitans
Ranunculus ololeucus
Potentilla palustris
Deschampsia setacea
Ophioglossum viride
Solidago virgaurea
Gnaphalium luteo-album
Drosea intermedia
Drosera rotundifolia
Echinodurus ranunculoides
Andromeda polifolia
Oxycoccus palustris
Valeriana dioica
Pinguicula vulgaris

Sphagnum Compactum

Cuscuta epithymum
Radiola linoides
Hypericum canadense
Hypericum elodes
Pilularia globulifera
Dactylorhiza maculata
Briza media
Illecebrum verticillatum
Narthecium ossifragum
Genista anglica

Groot nerfpuntmos-

Reuzenpuntmos

Rendiermos

Ruige aardtong

Heideknotszwam

Zwartwordende wasplaat

Gele knotszwam

Verblekende knotszwam

Vuurzwammetje

Veenmosvuurzwammetje

Sneeuwzwammetje

Zwartsneesatijnzwam

Veenmosgordijnzwam

Gele Wilgengordijnzwam

Slijmwasplaat

Kleine oranje bekerzwam

Holsteelboleet

Veenmossatijnzwam

Helmsatijnzwam

Veenvlamhoed

Elfenwasplaat

Papegaaizwammetje

Grauwe wasplaat

Valse wolvezelkop

Veenmycena

Kleine bloedsteelmycena

Kleine oranje bekerzwam

Holsteelboleet

Calliergon giganteum.

Clavaria argillacea

Hygrocybe coccineocrenata,

Entoloma serrulatum

Cortinarius tubarius

Cortinarius cinnamomeoluteus

Hygrocybe laeta

Aleuria exigua

Boletinus cavipes

Entoloma elodes

Entoloma infula

Gymnopilus fulgens

Hygrocybe ceracea

Hygrocybe psittacina

Hygrocybe unguinosa

Inocybe longicystis

Mycena megaspora

Mycena sanguinolenta

Aleuria exigua

Boletinus cavipes

Waterspitsmuis

Das

Boomleuwerik

Boompieper

Geelgors

Dodaars

Geoorde fuut

Matkop

Wintertaling

Kneu

Zwarte specht

Levendbarende hagedis

Heikikker

Bruine kikker

Meerkikker

Glassnijder

Bandheidelibel

Tengere pantserjuffer

Vroege glazenmaker

Venwitsnuitlibel

Noordse winterjuffer

Bruine winterjuffer

Koraaljuffer

Plasrombout

Gevlekte witsnuitlibel

Heideblauwtje

Groentje

Bruine vuurvliender

Zilveren maan

Poelkikker Bastaardkikker Kleine watersalamander Meerkikker Poelkikker Bastaardkikker Kleine watersalamander	Moerassprinkhaan Grote modderkruiper
---	--

Klokjesgentiaan op het Varsenerveld

Verschralingsbeheer bermen gemeente Ommen

Dit jaar heeft er ook een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden van de pilot verschalingsbeheer wegbermen Ommen. We hebben de bermen die verschaald worden geïventariseerd en daarvan een verslag gemaakt.

Op onze website www.natuurenmilieudevechtstreek.nl kunt u het verslag raadplegen. Gelukkig heeft de gemeenteraad besloten om de pilot te continueren.

JAARVERSLAG 2016 ZOOGDIERENWERK GROEP

Algemeen

De oproep en vraag in het jaarverslag van de zoogdierwerkgroep wordt bijna een jaarlijkse 'gewoonte', maar onze zoogdierwerkgroep is nog

steeds opzoek naar (meer) leden. We zoeken mensen die het leuk vinden om met de vleermuiskast controles mee te doen, of die graag mee helpen de dassen te inventariseren en te monitoren.

Ook zijn er leden die actief zoeken naar Boommarters, Visotters en o.a. kleine marterachtigen om de potentiële verblijfplekken van die beesten te zoeken en 'vast te leggen'.

Kortom, wie het leuk lijkt om wat aan zoogdieronderzoek te doen, kan zich melden.....

Activiteiten

Leden van onze werkgroep werken nauw samen met o.a. stichting 'Das & Vecht', deze stichting doet niet alleen onderzoek naar Dassen, maar naar alle marterachtigen en in het bijzonder naar boommarters en Visotters.

Een vaste groep van onze zoogdierwerkgroep werkt ook mee met een vleermuisonderzoek op, en rond landgoed Eerde. Op Eerde loopt al jaren een vleermuisonderzoek, het is een langlopend onderzoek onder leiding van Theo Douma en Daniel Tuitert, twee provinciale vleermuisonderzoekers. Onze werkgroep is nauw betrokken bij dit onderzoek en werkt mee met de vleermuiskasten inventarisaties (zie verder op in het verslag).

Dassen

Onze werkgroep doet ook onderzoek naar Dassen en Dassenburchten in het Vechtdal. De zoogdierwerkgroep werkt hierin nauw samen met stichting 'Das & Vecht', zoals hierboven al is aangegeven. Alle (bekende)burchten in het Vechtdal worden gemonitord en geïnventariseerd.

In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat het momenteel weer redelijk goed gaat met de Dassenpopulatie in het Vechtdal. Toch waren er in dit verslagjaar ook weer verstoringen van dassen(burchten). Een ernstige verstoring was in een maïsakker, waardoor de bewerking van deze akker, alle zgn. vluchtpijpen dicht gestopt waren, hierdoor is er niets meer van terug te vinden van deze burcht.

Bij 'Das & Vecht' zijn er in 2016, 15 verkeersslachtoffers gemeld in het Vechtdal, waarvan er zelfs 4, dood zijn gevonden langs de spoorlijn Dalfsen – Hardenberg.

Visotters

Ook in dit verslagjaar zijn er weer op meerdere plekken spraints van Visotters aangetroffen in de Vecht, spraints zijn keutels van Otters die ze gebruiken als communicatie- en markeringsplekken. Bijzonder was een

zichtwaarneming, door twee van onze leden, die een Otter in een nieuw aangelegde meander van de Vecht zagen zwemmen.

I.v.m. ideeën uit o.a. de buurschap Varsen om een nieuw fietspad door het natuurgebied 'Dunnwind' in Varsen aan te leggen, is vanuit onze werkgroep daar onderzoek gedaan naar het voorkomen van visotters in de oude Vechtarm 'de Ziel' in Varsen. Hier zijn zowel verse spraints, als ook vraatsporen van Otters aangetroffen.

Deze oude Vechtarm is een relatief rustig gebied, waardoor het een erg geschikt habitat voor otters is, maar nog belangrijker, het is een potentieel voortplantingsgebied voor Otters, waar rust cruciaal is!

Boommarters

Leden van onze werkgroep doen ook onderzoek naar andere marterachtigen. Vooral de boomarter heeft daarbij onze grote bijzondere belangstelling.

Zo worden er bossen gecontroleerd en bomen geïnventariseerd op aanwezigheid van holtes die potentieel geschikt zijn voor Boommarters. Al deze potentiële leefgebieden, worden in kaart gebracht en systematisch gemonitord.

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek op landgoed Eerde loopt nog steeds, zo'n 4 à 5 keer per jaar worden de daar opgehangen vleermuiskasten gecontroleerd door onze leden.

Op landgoed Eerde en op het Eerder Achterbroek hangen zo'n 150 vleermuiskasten.

De afgelopen jaren hebben we ook grotere kasten opgehangen. Het zijn vleermuiskasten met dubbele wanden, een experiment om te kijken of ze misschien gebruikt gaan worden als winter- of zomer-/kraamverblijf. Dit jaar voor het eerst is in één van deze kasten een Rosse vleermuis aangetroffen.

Buiten Daniël Tuitert en Theo Douma, deden hier dit jaar aan mee: Petra Otte, Sharon Boekhout, Machteld Oudshoorn, Ella Roelofs, Karl van Dorsten, Gerrit Houtschild en Arend Spijker.

De verschillende soorten die we dit jaar tijdens de vleermuiskastcontroles aantreffen waren:

Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis, Franjestaart vleermuis, Grootoorvleermuis en laatvliegers.